

Beleidsplan burgerschap

Obs De Dubbelburg

2024-2028

Inhoudsopgave

1 Inleiding 2 Missie en Visie

2.1 De Dubbelburg

2.2 Populatie

2.3 Visie op burgerschap

2.4 Schoolklimaat

3 Basiswaarden en sociaal maatschappelijke competenties

3.1 Aandacht voor vrijheid

3.2 Aandacht voor gelijkwaardigheid

3.3 Aandacht voor solidariteit

4 Kerndoelen overzicht

5 Ons aanbod

6 Onderwijskundige uitgangspunten

6.1 Monitoring, borging en evaluatie

6.2 Kwaliteitszorg

7 Schoolklimaat

8 Ambities

1 Inleiding

Een school fungeert als een gemeenschap waarin leerlingen zich op diverse manieren ontwikkelen. Dit omvat niet alleen het verwerven van kennis en vaardigheden, maar ook het leren omgaan met elkaar binnen een diverse samenleving. Dit aspect vinden we binnen De Dubbelburg van groot belang.

In 2006 werd in de wet vastgelegd dat scholen verantwoordelijk zijn voor burgerschapsonderwijs. In 2020 werd er een wetsvoorstel gepresenteerd met de naam 'Verduidelijking burgerschap in het funderend onderwijs'. Deze wetswijziging benadrukt dat scholen meer ruimte moeten bieden aan burgerschapsonderwijs en regelmatig moeten beoordelen hoe de burgerschapsvisie in de praktijk wordt toegepast. Om te waarborgen dat wij deze taak goed vervullen, vinden wij het essentieel dat er een duidelijk beleid voor burgerschapsonderwijs aanwezig is op De Dubbelburg.

In de kerndoelen wordt de verbinding gelegd tussen (Nederlands) taalonderwijs en een succesvolle deelname aan de samenleving, waarbij de sociale functie van taal centraal staat. Burgerschapsvorming wordt niet als een afzonderlijk vak beschouwd, maar als een manier om kansen te creëren en ontwikkelingsmogelijkheden te bieden. Hierbij worden leerlingen uitgedaagd om na te denken over hun rol als burger binnen de Nederlandse samenleving. Burgerschap draait om de bereidheid en het vermogen om deel uit te maken van de gemeenschap en daar actief aan bij te dragen. Ook kinderen moeten zich betrokken voelen voor de maatschappij. Daarnaast is het ook belangrijk dat kinderen leren dat zij ook verantwoordelijk zijn voor onze maatschappij. Deze betrokkenheid en verantwoordelijkheid maken deel uit van hun identiteitsontwikkeling.

2 Missie en visie

2.1 School

Wij zijn een openbare basisschool met ongeveer 300 leerlingen op twee locaties in Valkenburg:

- Locatie Valkenhorst (in de dorpskern): groepen 6-8
- Locatie Duyfrak (in de Bredeschool, sinds 2015): groepen 1-5

Als openbare school is De Dubbelburg toegankelijk voor iedereen. We bieden een veilige leeromgeving waarin kinderen worden uitgedaagd om zich te ontwikkelen. Uitgangspunt is het bieden van een veilige leeromgeving waarin kinderen worden uitgedaagd om zich te ontwikkelen binnen de eigen mogelijkheden. Daarom differentiëren we in instructie, lesaanbod en verwerking.

Kinderen, ouders en leerkrachten moeten elkaar kunnen ontmoeten. We werken hieraan samen met ons team, ouders en partners, zoals KOK Kinderopvang.

Naast goed onderwijs werken we continu aan de verdere ontwikkeling van onze onderwijsvisie: Gezamenlijk Onderzoekend Ontwikkelen.

2.2 Beschrijving populatie

Onze leerlingen komen deels uit de dorpskern en voor een groot deel uit de wijk Duyfrak en Nieuw Rhijngest. In de dorpskern speelt voor ouders religie nog een rol in de schoolkeuze. Voor de wijken Duyfrak en Nieuw Rhijngest is dit minder het geval. De populatie in deze laatste twee wijken bevat relatief veel hoogopgeleide ouders.

Locatie Valkenhorst fungeert als de hoofdvestiging en werd voornamelijk bezocht door kinderen uit de dorpskern. De locatie Duyfrak, die sinds 2015 deel uitmaakt van een Brede School, verwelkomt leerlingen uit de wijk Duyfrak en de nieuwbouwwijk Rhijngest. Deze vestiging heeft relatief veel leerlingen met hoogopgeleide ouders. In de dorpskern van Valkenburg speelt religie een grotere rol bij de schoolkeuze van ouders, terwijl dit voor locatie Duyfrak minder invloed heeft, gezien de diverse achtergrond van de bewoners, die doorgaans minder Christelijk zijn.

Verder bestaat onze schoolpopulatie over het algemeen uit kinderen van ouders met een westerse achtergrond, er is sinds 2022 ook een groeiend aantal leerlingen met een niet-westerse achtergrond. Ons onderwijs passen wij hier op aan.

2.3 Visie op burgerschap

De Dubbelburg is een openbare basisschool, waarbij het openbare karakter één van de belangrijkste fundamenteën van de school is; de gevarieerde populatie leerlingen laat duidelijk zien dat iedereen welkom is. Daarom hechten we binnen De Dubbelburg veel waarde aan het leren omgaan met elkaar in een diverse samenleving.

In dit beleidsdocument verduidelijken we hoe wij ons burgerschapsonderwijs inrichten. We gaan hierbij uit van de volgende drie elementen: basiswaarden en sociaal maatschappelijke competenties, onderwijskundige uitgangspunten en het schoolklimaat.

2.4 . Schoolklimaat

Belangrijk binnen onze visie op burgerschapsonderwijs is ons schoolklimaat. 4

Burgerschap krijgt niet enkel vorm in het curriculum: ook de alledaagse interacties met leerlingen, leraren en de schoolleiding hebben invloed. Een schoolcultuur waarin je je als burger kunt ontwikkelen heeft volgens ons in elk geval drie uitgangspunten: veilig, open en responsief.

Een **veilige** schoolcultuur waarin

- leerlingen zich vrij voelen om hun mening en perspectief te delen, ook wanneer die afwijkt van de meerderheid
- geweld discriminatie en pesten niet getolereerd wordt en opgetreden wordt wanneer leerlingen kwetsende opmerkingen

maken ➤ we samen een scholengemeenschap vormen waarin we samen verantwoordelijk voor zijn en aanspreekbaar op zijn

Een **open** schoolcultuur waarin

- ook gevoelige en controversiële onderwerpen behandeld worden
- leerlingen geoefend raken in het analyseren van zulke onderwerpen, hun oordeel leren uitstellen en zowel in debat als dialoog leren gaan ➤ de privacy van leerlingen gerespecteerd wordt en zij kunnen kiezen of zij persoonlijke zaken delen

Een **responsieve** cultuur waarin:

- leerlingen ervaren dat ze serieus genomen worden bv in leerlingenraad.

We geloven in practice what you preach; dat betekent dat leraren en ondersteuners deze uitgangspunten voorleven en erop aanspreekbaar zijn, ondersteund door de schoolleiding.

Binnen het team zijn we ervan overtuigd dat wij als leerkrachten het goede voorbeeld dienen te geven aan de kinderen. We besteden hierbinnen veel aandacht aan een eenduidige pedagogische aanpak, een veilig school- en klassenklimaat en een respectvolle houding naar elkaar. Hiervoor zijn duidelijke schoolafspraken gemaakt. [De afspraken op de Dubbelburg](#)

Onze schoolleiding:

- volgt of de afspraken over burgerschapsonderwijs worden nagekomen, en spreekt mensen aan als dat niet zo is.
- leeft onze visie op burgerschap voor en draagt die actief uit.
- heeft voldoende middelen (tijd, materiaal, geld) om het burgerschapsonderwijs dat we willen vorm te geven.

Ons bestuur (OBO DB):

➤ heeft inzicht in het burgerschapsonderwijs en de resultaten daarvan, zorgt voor de voorwaarden om de kwaliteit te bewaken en verbeteren, en ziet erop toe dat de benodigde 5 acties succesvol worden uitgevoerd.

3. Basiswaarden en sociaal maatschappelijke competenties

Binnen onze visie op burgerschapsonderwijs vormt ons schoolklimaat de basis. De waarden van onze school; groei, eigenaarschap, creativiteit en ontmoeting, vormen de basis voor hoe we met elkaar omgaan. Hierin zoeken wij een verbinding met de basiswaarden van de democratische rechtsstaat: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Onze kernwaarden, eigenaarschap en ontmoeting sluiten hier goed bij aan. We bevorderen kennis van onze rechtsstaat door onze pedagogische aanpak: we creëren een omgeving waarin iedereen zijn eigen keuzes kan maken en anderen respecteert. Het onderwijs richt zich op het herkennen van zowel verschillen als overeenkomsten, met zelfkennis als fundament. Dit wordt geborgd binnen verschillende vakgebieden in ons onderwijs. Hierover meer in paragraaf 5: “ons aanbod”.

3.1 Aandacht voor vrijheid

Binnen het aspect ‘vrijheid’ verstaan we de vrijheid van meningsuiting, maar ook de autonomie van het individu.

De kinderen leren hun eigen mening te delen en te accepteren dat niet iedereen dezelfde opvattingen heeft. Ze streven ernaar conflicten op een vreedzame manier op te lossen en tonen respect voor anderen in hun houding en gedrag. Tegen het einde van de basisschool hebben ze kennis van de Nederlandse democratische rechtsstaat, inclusief de rechten en plichten van kinderen en de werking van democratie.

3.2 Aandacht voor gelijkwaardigheid

Binnen het aspect ‘gelijkwaardigheid’ verstaan we gelijkwaardigheid in de zin van gelijke behandeling, maar ook het herkennen en afwijzen van discriminatie.

De kinderen respecteren ieders unieke identiteit en ondersteunen de ontwikkeling daarvan. Ze kunnen effectief samenwerken, zich in de gevoelens van anderen verplaatsen en discriminatie herkennen. Dit alles ongeacht sociale, etnische of culturele achtergrond. Daarnaast hebben ze kennis van diverse geestelijke stromingen die een belangrijke rol spelen in onze multiculturele samenleving.

3.3 Aandacht voor solidariteit

Binnen het aspect ‘solidariteit’ verstaan we verdraagzaamheid, het begrip voor de ander en zelfbesef. De kinderen willen vanuit betrokkenheid samenwerken om een aangename leef-, speel- en leeromgeving voor iedereen te creëren. Ze zijn in staat om samen regels voor de school op te stellen, verbeteringen op klassen- en schoolniveau te initiëren, en deel te nemen aan discussies en overleggen. Ze hebben kennis van hoe ze op een positieve manier met elkaar kunnen communiceren.

4. Overzicht kerndoelen burgerschap PO

In onderstaand schema staan de 6 concept kerndoelen voor het PO weergegeven. Deze 6 kerndoelen zijn verdeeld over 3 domeinen (A-B-C). In de volgende paragraaf worden de 6 kerndoelen voor het PO beschreven en voor De Dubbelburg uitgewerkt.

Domein	Kerndoel PO
A. Schoolcultuur	1. Schoolcultuur
B. Samenleving en democratie	2. Diversiteit
	3. Democratische waarden
	4. Maatschappelijke betrokkenheid
	5. Democratische betrokkenheid
C. Maatschappelijke vraagstukken	6. Maatschappelijke vraagstukken

De kerndoelen burgerschap PO hieronder uitgewerkt

A. Schoolcultuur

kerndoel PO 1: Schoolcultuur

De school zorgt voor een democratische cultuur.

- zorgen voor een veilige schoolomgeving met aandacht voor diversiteit en inclusie;
- aanbieden van activiteiten die de betekenis van democratische waarden laten zien;
- stimuleren van kritische denkvaardigheden, morele en ethische oordeelsvorming en het offline en online respectvol communiceren daarover;
- samen met leerlingen vormgeven van een democratische cultuur;
- aandacht besteden aan actualiteit en maatschappelijke vraagstukken in samenhang met verschillende leergebieden.

Hoe?

- bieden van een rijke leesomgeving en leermiddelen waarbij aandacht is voor diversiteit en inclusie;
- organiseren van samenwerkingsverbanden met lokale of regionale maatschappelijke organisaties;
- stimuleren van ouderbetrokkenheid bij de school;
- faciliteren van verschillende vormen van leerlingenparticipatie, zoals kringgesprekken, leerlingenraden, betrokkenheid bij de inrichting van het lokaal of de school;
- organiseren van themadagen, projectweken, excursies of gastlessen over diversiteit, vrijheid of maatschappelijke vraagstukken.

Kerndoel PO 2: Diversiteit

De leerling handelt respectvol vanuit kennis over een diverse samenleving.
● kennis over hoe de grondwet diversiteit in geloofs- en levensovertuiging, politieke voorkeur, afkomst, gender, seksuele oriëntatie en beperkingen beschermt; ● inschatten en bespreken van situaties die racistisch, discriminerend of stereotyperend zijn; ● verkennen van en reflecteren op de eigen offline en online identiteit in relatie tot anderen; ● in gedrag rekening houden met ervaringen en perspectieven van anderen.
Hoe? ● uitbeelden van verschillende gewoonten vanuit huis, zonder in stereotypering te vallen; ● lezen van nieuwsbegrip, jeugdliteratuur en teksten in digitale media waarin verschillende identiteiten en perspectieven naar voren komen en hier gesprekken over voeren; ● vragen formuleren om de ander beter te leren kennen; ● geven van een autobiografische presentatie; ● dialoog voeren over vooroordelen en discriminatie, bijvoorbeeld aan de hand van stellingen of praatkaarten.

Kerdoel PO 3: Democratische waarden

De leerling geeft aan hoe diens handelen verbonden is met democratische waarden.

- kennis over de ontwikkeling en de betekenis van de democratische waarden vrijheid, gelijkheid en solidariteit;
- kennis over het belang van de grondwet, kinder- en mensenrechten ter bescherming van vrijheid, gelijkheid en solidariteit;
- verkennen van de grenzen aan vrijheid, gelijkheid en solidariteit;
- verkennen op basis van morele en ethische perspectieven wat rechtvaardigheid en verantwoordelijk handelen betekent voor jezelf;
- afwegen hoe het eigen handelen effect heeft op de omgeving en het welzijn van anderen, nu en in de toekomst.

Hoe?

- maken van een muurkrant over kinderrechten;
- aan de hand van beelden met verschillende perspectieven filosoferen over de democratische waarden;
- in gesprek met gastsprekers bij wie vrijheid in het geding is geweest;
- opkomen voor vrijheid en tegen onrechtvaardigheid, bijvoorbeeld door het schrijven van brieven;
- verbinden van online en offline omgangsvormen in de klas en op school met democratische waarden.

Kerdoel PO 4: Maatschappelijke betrokkenheid

De leerling verkent verschillende mogelijkheden om bij te dragen aan de samenleving.

- kennis over taken, rollen, rechten en plichten van burgers in de samenleving;
- verkennen welke middelen kunnen worden ingezet om individueel en collectief bij te dragen aan maatschappelijke veranderingen;
- oriënteren op maatschappelijke initiatieven, bewegingen en organisaties;
- benoemen en waarderen van eigen bijdrage aan de samenleving in dagelijkse situaties;
- verkennen van eigen mogelijkheden om maatschappelijke betrokkenheid vorm te geven.

Hoe?

- lezen van verschillende vormen van literatuur over kinderen en jongeren die zich inzetten om een betere wereld mogelijk te maken;
- bezoeken van verenigingen en maatschappelijke organisaties in de buurt;
- deelnemen aan maatschappelijke activiteiten binnen de context van school;
- maken van een poster of een filmpje om maatschappelijke misstanden onder de aandacht te brengen.

Kerdoel PO 5: Democratische betrokkenheid

De leerling verkent hoe die democratisch handelen in dagelijkse situaties kan vormgeven.

- beschrijven hoe in een democratie macht en invloed worden uitgeoefend;
- benoemen van vormen van inspraak en besluitvorming in dagelijkse situaties;
- communiceren op een respectvolle wijze;
- leren omgaan met de wensen en de stem van de minderheid in besluitvormingsprocessen;
- reflecteren op proces/uitkomsten van inspraak/besluitvorming in schoolomgeving.

Hoe?

- samen klassenregels opstellen;
- deelnemen aan excursies die de werking van de democratie zichtbaar maken, zoals een bezoek aan het gemeentehuis;
- het maken van een verkiezingsprogramma en van affiches;
- deelnemen aan educatieve simulaties over bestuur en besluitvorming

*C. Maatschappelijke vraagstukken, kerndoel 6***Kerndoel PO 6: Maatschappelijke vraagstukken**

De leerling weegt af welke mogelijkheden die heeft om ten aanzien van maatschappelijke vraagstukken te handelen.

- benoemen welke belangen en perspectieven een rol spelen binnen actuele, maatschappelijke en planetaire vraagstukken;
- uitdrukken van persoonlijke idealen en opvattingen;
- reflecteren hoe de eigen identiteit en waarden het handelen kunnen beïnvloeden;
- verkennen welke individuele en collectieve bijdragen aan oplossingen mogelijk zijn.

Hoe?

- een gesprek voeren over maatschappelijke vraagstukken aan de hand van een themahoek, prentenboek of nieuwsberichten;
- maken van een maquette voor een toekomstbestendige wijk;
- onderzoeken wat de impact is van je persoonlijke leefstijl op de planeet;
- geven van je mening over een maatschappelijk vraagstuk na het lezen, beluisteren of bekijken van teksten of het bekijken van een film of documentaire over dit onderwerp;
- verschillen in de wereld verkennen met wiskunde en digitale media, bijvoorbeeld verschillen in inkomen, bevolkingsdichtheid en klimaat.

5. Ons aanbod

De waarden, vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit zijn binnen verschillende onderdelen van ons onderwijs geïntegreerd. Deze onderdelen zijn:

Godsdienstige vorming, taal, culturele uitjes, verkeerslessen, thema's van Nieuwsbegrip (begrijpend lezen) , sociaal-emotionele lessen (KWINK) en wereldoriëntatie.

Wereldoriëntatie komt binnen het onderwijs van De Dubbelburg aan bod binnen ons **GOO-onderwijs** in alle groepen (1 t/m 8).

GOO staat voor gezamenlijk, onderzoekend ontwikkelen.

Hierin krijgen de leerlingen in de middag thematisch onderwijs aangeboden. In dit thematische onderwijs is er veel ruimte voor onderzoekend leren, probleemoplossend denken en gespreksvoering. In onderstaande tabel een overzicht van diverse activiteiten met daarbij de aanpak.

Aanpak per lesactiviteit:

Activiteit	Aanpak leerkracht	Groep
Parnassys: volgsysteem kleuters	- vastleggen van vaardigheden van de leerlingen	1-2
Kwink: lesmethode sociaal-emotioneel leren	- modellen van gewenst en respectvol gedrag naar de medemens - coachen in praktijk, door het inzetten van de Kwinkslagen - relatie leggen met leerlingen - basis leggen voor veiligheid en vertrouwen - laat kinderen ontdekken dat ze zelf een rol spelen in het vormgeven van onze samenleving; - leert kinderen in gesprek te gaan met anderen en elkaars standpunten te bevragen waardoor kinderen hun eigen opvattingen kunnen ontwikkelen; - leert kinderen met respect te luisteren naar de standpunten van anderen, ook als die standpunten afwijken van eigen opvattingen.	1 t/m 8

Taalactief: lesmethode taal	- modellen - basis leggen voor veiligheid en vertrouwen - leert kinderen in gesprek te gaan met anderen en elkaars standpunten te bevragen waardoor kinderen hun eigen opvattingen kunnen ontwikkelen; - leert kinderen met respect te luisteren naar de standpunten van anderen, ook als die standpunten afwijken van de eigen opvattingen	4 t/m 8
Nieuwsbegrip: lesmethode begrijpend lezen (Jeugdjournaal)	- initieert gesprek over de tekstinhoud - is op de hoogte van de actualiteiten en verschillende bronsoorten	5 t/m 8 6, 7 8
Godsdienstige vorming: aangeboden door een vakleerkracht HVO	- basiskennis bezitten en over kunnen dragen over geestelijke stromingen en godsdiensten - modellen - coachen - relatie leggen met leerlingen - basis leggen voor veiligheid en vertrouwen	6,7,8
GOO-onderwijs: thematiserend aanbod voor wereldoriëntatie	- coachen in het onderzoekend leren en probleemoplossend denken binnen het diverse aanbod - uitdagen om vraagstukken tegen te komen en te beantwoorden of te bevragen binnen de doelen van de thema's	1 t/m 8
Culturele uitjes: minimaal één museumbezoek per leerjaar. Maar ook gastlessen, dans en muziek.	- kennisdeling, uitwisseling tussen verleden-heden-toekomst - door verhalen, voorwerpen of kunstobjecten uit het museum ontwikkelen leerlingen zich op cultureel gebied - modellen en enthousiasmeren: hoe leerlingen om moeten gaan met cultureel erfgoed en hier	1 t/m 8

	respectvol van kunnen leren	
--	-----------------------------	--

Veilig Verkeer Nederland: lesmethode voor verkeer	- modellen hoe je je redzaam kunt gedragen in het verkeer en in de uitvoering van de verkeersregels - basiskennis bezitten over verkeersregels en over kunnen dragen - initieert gesprek met leerlingen over hoe ze zich redzaam kunnen gedragen in sociaal opzicht en als verkeersdeelnemer	3 t/m 8 Examen in gr 7
Mediamasters: mediawijsheid	- initieert gesprek over onderwerpen die aan bod komen - is op de hoogte van de beïnvloeding van groepsgedrag, als gevolg van (sociale) media	7,8
Derde Kamer: democratische rechtsstaat	- basiskennis bezitten en kunnen dragen over democratische rechtstaat en andere vormen van staten - kinderen laten ontdekken dat ze zelf een rol spelen in het vormgeven van onze samenleving - zelf in gesprek gaan, en leerlingen bemoedigen om in gesprek te gaan met anderen en elkaars standpunten te bevragen - leert kinderen met respect te luisteren naar de standpunten van anderen, ook als die standpunten afwijken van de eigen opvattingen	7,8
EHBO: aangeboden door vrijwilligers van het Rode Kruis	- modellen hoe bij ongelukken eerste hulp aan te bieden en zorg te dragen voor de fysieke gezondheid van jezelf en anderen - coachen om door te zetten bij het leren van deze nieuwe	6,7,8

	vaardigheden	
Natuur: Bewaarde land, aangeboden door medewerkers van Het Bewaarde Land (natuur)	- modellen in respectvolle omgang met natuur en milieu - coachen om op ontdekkingsreis te gaan	6
Leerlingenraad	-benoemen welke belangen en	6,7,8

	perspectieven een rol spelen binnen actuele, maatschappelijke vraagstukken -uitdrukken van persoonlijke idealen en opvattingen;	
Bureau Halt	-Voorbereiden op veilig omgaan met vuurwerk -Veiligheid in de omgeving	8
Oudercommissie		1 t/m 8

Aanbod per kerndoel

kern doel	Beschrijving	HVO	Sociaal-emotio neel	GOO	Overig
PO 1	De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische toestand van zichzelf en anderen (zie toelichting).	Iedere les en iedere groep komt dit voor. Door middel van reflectieve vragen naar aanleiding van een verhaal.	Kwink les 5: emoties en lichaamstaal van jezelf en de ander herkennen. Kwink les 10: eigen emoties uitleggen aan anderen.	Komt aan bod in de verwerkings op drachten waarin de IIn samenwerken.	EHBO in groep 8
PO 4 PO 1	De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.		Kwink les 7: een eigen keuze durven maken en kritisch leren denken. Kwink les 13/14: opkomen voor jezelf.	In sociaal opzicht: Komt aan bod in de verwerkings op drachten waarin de IIn samenwerken .	Verkeer praktisch verk ex groep 7
PO 5 PO 1	De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en			Groep 8 GS H2 De Franse Tijd, H3 Het	Prinsjesdag pakket van De Derde Kamer

	Europese staatsinrichting en de rol van de burger.			ontstaan van een democratie.	voor de groepen 7 en 8. Jaarlijks 3e dinsdag in september.
--	--	--	--	------------------------------	--

PO 6	De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.	Iedere les en iedere groep komt dit voor.	Les 6: kwinkslag les: de keuzechecke r. Les 18: invloed van eigen gedrag in conflictsituaties herkennen. Les 15: omgaan en verder ontwikkelen van eigen kwaliteiten.		Gr 1 t/m 8
PO 2	De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit.	Geestelijke stroming is volgens HVO docent een kennisvak en zij doet vormingsonderwijs. Ze leert godsdiensten geen geestelijke stromingen, dit is wel een optie om te doen.		Culturele diversiteit: Groep 8 AK H5: Cultuur en religie Gr 7 AK H5: Immigratie en emigratie. Seksuele diversiteit komt niet aan bod in de themaplanne rs, wel in SEL Kwink.	
PO 4	De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.			Groep 6 AK H4 Streken en klimaten, Nat H3 Dieren en planten in hun omgeving.	Museum het Bewaarde Land gr 6-8 Groep 6 AK H4: Groep 8 Nat

				Groep 8 Nat H3: Planten en dieren, Klimaat, AK H2 Werk en energie.	H3:
PO 2 PO 6	De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing.	Slavernij, levensbeschouwing en Ketikoti.		Alle groepen: AK onderdelen in alle themaplanners	gr 6 Groep 6 GS H2: Slavernij & WIC
PO 2 Po 6	Ghandi, Martin Luther King, Nederlandse feestdagen en cultuur (geschiedenis ervan).			Alle tijdvakken bij GS	Gr 4 t/m 8
PO 4	Invulling aan dierendag. Waarom wordt dierendag gevierd? Hoe kun je opkomen voor dierenrechten? Waardoor worden dieren met uitsterven bedreigd? Wat kun jij doen om goed te zijn voor				Gr 1 t/m 8 Jaarlijks op 4 oktober

	jouw huisdier?				
PO 1 t/m 6	Week van de Mediawijsheid met als doel het stimuleren van het actief en bewust deelnemen aan de mediasamenleving				Groep 1 t/m 8 Gr 7-8 Mediamasters

Leergebied Taal

	Beschrijving	GVO	Taalactief	Begrijpend lezen	Overig
PO 2	De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.	Ieder jaar, iedere groep, de eerste twee weken na de kerstvakantie Op basis van het kerstverhaal over de wijzen uit het oosten en Herodus die ze misleidt.	Communicatie staat centraal in de nieuwe Taal actief met acht jaarlijks terugkerende communicatiethema's • De leerlijn groei in het Taalgroeiboek en de reflectie aan het eind van elke les stimuleert het leerproces en ontwikkelt het eigen denken over taal. • Leerlijn samenwerkend leren in week 4 stimuleert kinderen samen te denken en te leren.		Gr 1 t/m 8

PO 4	De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.		• In de lessen taal verkennen onderzoeken de kinderen verschillende taalkwesties, activerende taalonderzoekjes zijn hierbij de start van de les. • Het taalonderzoekboek voor de pluskinderen	Doelen waaraan gewerkt wordt in de lessen begrijpend lezen met de methode Nieuwsbegrip: • Kennis hebben van informatieve teksten en/of bronnen • Kennis	Alle verwerkingsoopdrachten bij de themaplanners
-------------	---	--	--	--	--

18

			daagt kinderen uit verder na te denken over taalkwesties.	hebben van instructieve teksten en/of bronnen • Gericht naar informatie zoeken • Het selecteren van informatie	
--	--	--	---	---	--

PO 4	De leerlingen leren informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.		• Het taalonderzoekje tijdens de lessen taal verkennen stimuleert de kinderen na te denken over taal. • De meertaligheid lessen gaan (ook) over andermans talen. • Er zijn ook lessen over formeel, informeel, beleefd, onbeleefd, nuances in taal en jargon • De kinderen krijgen tips van taalgasten en peers en geven elkaar tips en tips tijdens de schrijf- en spreek/luistertaken.	Doelen waaraan gewerkt wordt in de lessen begrijpend lezen met de methode Nieuwsbegrip: • informatie ordenen bij instructieve teksten • Informatie ordenen bij systematisch geordende bronnen • Feiten van meningen onderscheiden	Verwerkingsoopdrachten bij de themaplanners
PO 4	De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het schrijven van een brief, een verslag, een formulier of een		• Helder omschreven schrijf- en spreek/luistertaken helpen de kinderen in		Diverse opdrachten bij de themaplanners.

	werkstuk. Zij besteden daarbij aandacht aan zinsbouw, correcte spelling, een leesbaar handschrift, bladspiegel, eventueel beeldende elementen en kleur.		stapjes naar een talig eindproduct. • Elke taak sluit aan bij de leefwereld van het kind binnen en buiten school. • Kindfilmpjes en taalgastfilmpjes helpen de kinderen bij hun eigen schrijftaak en spreek/luistertaak. • Transferpagina's in het Taalgroeiboek helpen de kinderen wat zij leerden bij woordenschat en taal verkennen actief te gebruiken in hun taal. • Alle kinderen leren goed spellen door de aanpak waarin alle categorieën vaak worden herhaald en de auditieve benadering.		
--	--	--	--	--	--

Jaarkalender aanbod 2024-2025 op data:

datum		kerndoel		activiteit
september 10- Paardenmarkt 17 - Prinsjesdag		1+5: Schoolcultuur + democratische betrokkenheid		Gr 1-8 Aandacht voor prinsjesdag. Op deze dag wordt de nieuwe leerlingenraad geïnstalleerd. Aandacht voor de cultuur van De Paardenmarkt in Valkenburg ZH
oktober 04 - Dierendag		4: Maatschappelijke betrokkenheid 3: Democratische waarden		Gr 1-8 In alle groepen wordt aandacht besteed en invulling gegeven aan dierendag. Waarom wordt dierendag gevierd? Hoe kun je opkomen voor dierenrechten? Waardoor worden dieren met uitsterven bedreigd? Wat kun jij doen om goed te zijn voor jouw huisdier? Gr 7-8 Op 10 oktober krijgen de groepen 7 en 8 een gastles van Halt. over 'Gedrag Online'. Tijdens de voorlichting wordt met leerlingen gesproken over wat zij online doen en zoeken leerlingen uit wanneer iets op Internet strafbaar is.
november 08 t/m 15 - Week van de Mediawijsheid		1+2+3+4+5+6: Schoolcultuur, Diversiteit, Democratische waarden, Maatschappelijke betrokkenheid, Democratische betrokkenheid & Maatschappelijke vraagstukken		Gr 1-8 In alle groepen wordt invulling gegeven aan de Week van de Mediawijsheid met als doel het stimuleren van het actief en bewust deelnemen aan de mediasamenleving. Groep 7 en 8 doet mee aan MediaMasters.
december 25-26 - Kerst		1+2: Schoolcultuur & Diversiteit 1+4: Schoolcultuur & Maatschappelijke betrokkenheid		Gr 1-8 In de week voor kerst wordt schoolbreed gewerkt aan een goed doel waarmee de maatschappelijke betrokkenheid van leerlingen wordt vergroot. Bij de organisatie is de ouderraad en leerlingenraad betrokken. Gr 7-8 Bureau HALT veiligheid in groep

januari		3+4+6: Democratische waarden, Maatschappelijke betrokkenheid & Maatschappelijke vraagstukken		<i>Gesprek ouders OC m.b.t. onze visie op de gezonde school (directie en OC lkr)</i>
---------	--	---	--	--

februari Boomplantdag		1+2: Schoolcultuur & Diversiteit		groep 7-8 planten boom in wijk ism gemeente Kwijk
maart 17 t/m 21 - Week van het Openbaar Onderwijs 30 - Suikerfeest		1+2: Schoolcultuur & Diversiteit		<i>Gr. 1-8 Op onze openbare school zijn gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting kernwaarden. Iedereen is welkom. In alle groepen en op alle scholen van OBODB wordt invulling gegeven aan de Week van het Openbaar Onderwijs.</i>
april 11 - Koningsspelen 28 - Koningsdag		1+6: Schoolcultuur & Maatschappelijke vraagstukken 4: Maatschappelijke betrokkenheid		Gr 1-8 Koningsspelen
mei 04 - Dodenherdenking 05 - Bevrijdingsdag		1+3: Schoolcultuur & democratische waarden		<i>Groep 6-8 In de weken voor de meivakantie besteden deze groepen aandacht aan WOII en de viering van 80 jaar vrijheid in Nederland. Brandaan % thema 9, Brandaan 7/8 thema 9, 4-5 mei</i>
juni 28 - Veteranendag		3: Democratische waarden		Gr 7-8 via thema GOO
juli 01 - Ketí Kotí		2+3: Diversiteit & Democratische waarden		<i>Gr 5-8 In de week van 1 juli wordt aandacht besteed aan Ketí Kotí: de afschaffing van de slavernij. In de klassen wordt een dialoog gevoerd over vooroordelen en discriminatie.</i>

6. Onderwijskundige uitgangspunten

Taakverdeling, monitoring, borging en evaluatie. Het realiseren van burgerschapsonderwijs vraagt aandacht en een heldere taakverdeling.

- **Taakverdeling:** Onderstaande tabel toont overzicht wie wat en wanneer doet.

Wat	Wie	Wanneer
Burgerschap en schoolgids	Directeur	eind schooljaar
Redigeren van het beleidsstuk	expert leerkracht ICC	1x per 2 jaar/ mei
Aansturing Kwink	expert leerkracht Gedrag	cyclisch
Aansturen deskundigheidsbevordering team	directeur	jaarlijks

Sociale vragenlijsten leerlingen uitzetten/ Kwink	Interne begeleider	april
Uitzetten sociogram elke jaargroep	leerkracht	zie zorgkalender
Houden coachgesprekken met Iln Leerlingenraad	leraren leerlingen ism directie	sept-nov indien wenselijk jaarlijks in de groepen 6 t/m 8
HVO onderwijs Afname hart&handen Opvoeren van voorstellingen	HVO docent leraren leraren/ leerlingen	jaarlijks in de groepen 6 en 7 jaarlijks in de groepen 3 t/m 8 1x per leerjaar per jaar

Inplannen museumbezoeken	Expert leerkracht ICC	jaarlijkse planning
--------------------------	-----------------------	---------------------

KWINK	Schoolbreed	jaarlijks
Kerstactie in de wijk	Schoolbreed	jaarlijks
Uitvoeren van het aanbod	Leraren	elk cursusjaar
Redigeren Sociaal veiligheidsbeleid	Onderwijskundige gedrag	1x per 2 jaar
Evaluatie Burgerschap Aanbod	Team / directie	jaarplan

• **Monitoring, borging, toetsing en evaluatie**

Activiteit	Toetsing	Wanneer
Burgerschap meten Summatief		1 keer per jaar tussen de voorjaarsvakantie – zomervakantie
Volgsysteem Kleuters	Formatief -observaties	Observaties: ieder moment benutten (2x per jaar terugkoppeling naar ouders)
Methode KWINK	Summatief - vragenlijst onder leerlingen - vragenlijst onder leerkrachten - sociogram onder leerlingen	Oktober en april

Methode W.O.	Summatief - toets Formatief - product	-Aan het einde van een thema (6x per jaar) - Tijdens het talent thema
Leerlingenraad	Formatief - feedback vanuit leerlingen - feedback vanuit collega's	Locatie overleg einde van het schooljaar
Vakdocent HVO	Formatief	Einde van een periode godsdienst

7. Kwaliteitszorg

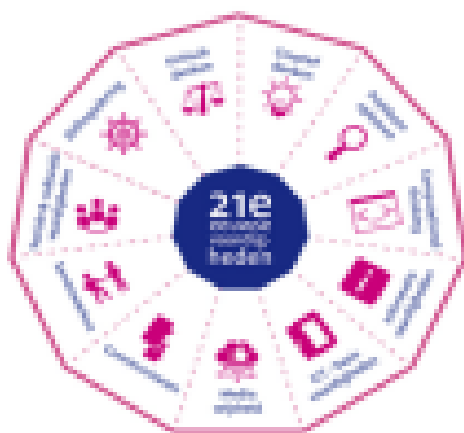
We evalueren regelmatig de kwaliteit en resultaten van het burgerschapsonderwijs. We hebben daarvoor een vaste werkwijze (WMK). Burgerschap staat zowel in het schoolplan als het jaarplan benoemd.

Eén keer in de vier jaar wordt de quickscan afgenomen en besproken.

8. Ambities

De vaardigheden van de 21ste eeuw

De vaardigheden (zie plaatje) van de 21ste eeuw zullen ondersteunend zijn in het uitvoeren van dit beleid.

Einde beleid
burgerschap

